

Veel uitkeringen onder niet-westerse allochtonen

Annelies Boerdam

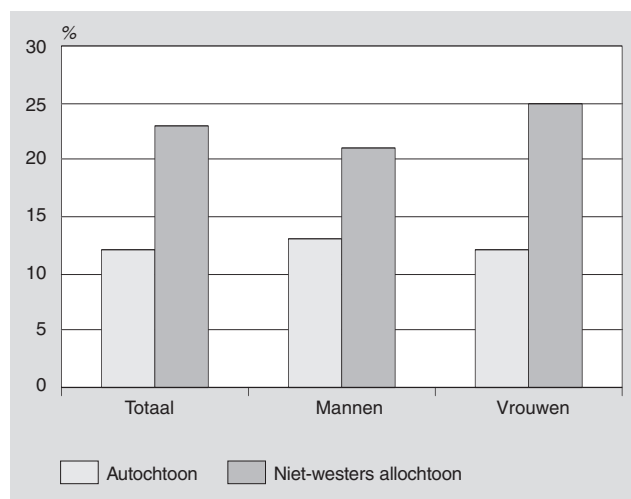
Bijna een kwart van de niet-westerse allochtonen van 15 tot en met 64 jaar had eind 2001 een uitkering, tegen bijna een achtste van de autochtonen. Vooral het percentage oudere niet-westerse allochtonen met een uitkering is hoog. Niet-westerse allochtonen doen veel vaker een beroep op de bijstand dan autochtonen. Arbeidsongeschiktheid komt vaak voor bij oudere Turkse en Marokkaanse mannen.

Eind 2001 waren er in Nederland bijna 1,5 miljoen personen met een arbeidsongeschiktheids-, bijstands- of werkloosheidsuitkering. Op dat moment ontving 13 procent van alle personen van 15–64 jaar één of meer uitkeringen (grafiek 1). Van de autochtonen had 12 procent een uitkering. Onder niet-westerse allochtonen was dit aandeel met 23 procent bijna twee keer zo groot.

Vergeleken met de totale Nederlandse bevolking van 15–64 jaar bestaat de niet-westers allochtone populatie echter uit meer jongeren en minder ouderen. Na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (kader) wordt het aandeel niet-westerse allochtonen met een uitkering nog groter, omdat de ouderen bovengemiddeld vaak een uitkering ontvangen. Zouden de niet-westerse allochtonen dezelfde leeftijdsopbouw hebben als de totale bevolking, dan had eind 2001 29 procent van de niet-westerse allochtonen een uitkering, een aandeel dat bijna 2,5 keer zo hoog is als dat onder autochtonen.

Van de niet-westerse allochtonen zijn de aandelen onder Turken en Marokkanen het hoogst. Van de Turken ontving 28 procent eind 2001 een uitkering, van de Marokkanen 27 procent. Ook onder Antillianen, Arubanen en Surinamers is het aandeel personen met een uitkering aanzienlijk hoger dan onder autochtonen. Van hen ontvangt ongeveer één op de vijf een uitkering.

1. Personen van 15–64 jaar met een uitkering, eind 2001

Standaardiseren en vergelijken

De niet-westers allochtone bevolking van 15 tot en met 64 jaar telt naar verhouding meer jongeren en minder ouderen dan de Nederlandse bevolking als geheel. Onder de ouderen bevindt zich echter een groter aandeel met een uitkering dan onder de jongeren. Wordt geen rekening gehouden met deze verschillen in leeftijdsopbouw, dan geven de cijfers een vertekend beeld.

Gestandaardiseerde cijfers houden wel rekening met de verschillen. Omdat het percentage met een uitkering onder ouderen hoger is, en omdat het aandeel ouderen onder niet-westerse allochtonen veel kleiner is dan onder autochtonen, laten de gestandaardiseerde cijfers grotere verschillen zien tussen beide bevolkingsgroepen dan de niet-gestandaardiseerde cijfers.

Naast verschillen in leeftijd en geslacht zijn er ook verschillen in opleidingsniveau en beroep. Zo zijn er onder de niet-westerse allochtonen relatief meer lager opgeleiden. Wordt hiermee rekening gehouden, dan neemt het verschil in percentage uitkeringsontvangers tussen autochtonen en allochtonen weer af.

In dit artikel zijn in sommige vergelijkingen gestandaardiseerde uitkomsten opgenomen waarbij alleen rekening is gehouden met verschillen in de bevolkingssamenstelling naar leeftijd en geslacht.

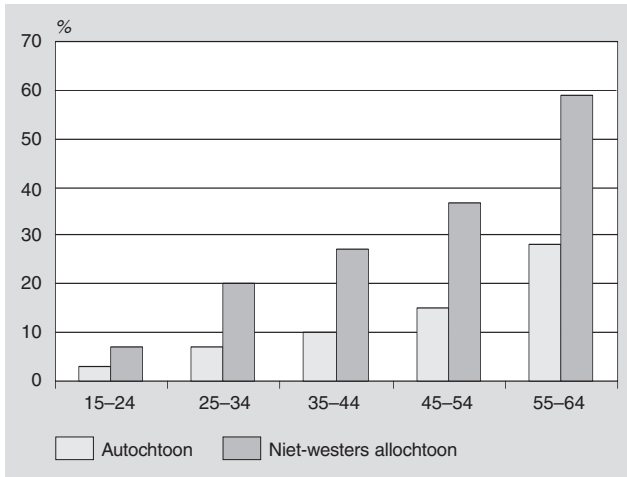
Veel uitkeringsontvangers onder oudere niet-westerse allochtonen

Ouderen doen naar verhouding vaker een beroep op een uitkering dan jongeren. Zo had eind 2001 slechts 7 procent van de niet-westerse allochtonen van 15–24 jaar een uitkering. Onder de 55–64-jarigen was dit aandeel bijna negen keer zo hoog. Van de niet-westers allochtone ouderen ontving namelijk 59 procent – 43 duizend personen – een uitkering (grafiek 2). Ook de niet-westerse allochtonen van 45–54 jaar doen vaak een beroep op een uitkering. Van hen is 37 procent uitkeringsontvanger. Bij de autochtone bevolking is het niveau telkens lager, maar is het verschil tussen jong en oud wel ongeveer even groot. Van de 15–24-jarige autochtonen had slechts 3 procent een uitkering, tegen 28 procent van de 55–64-jarigen.

Vooral het aandeel Turkse en Marokkaanse mannen van 55–64 jaar met een uitkering is zeer hoog. Van de Turkse mannen in deze leeftijdsgroep had 85 procent eind 2001 een uitkering, van de Marokkaanse mannen 76 procent. Dit aandeel is vooral hoog in vergelijking met dat voor autochtone mannen van deze leeftijd. Van hen ontving 34 procent een uitkering.

Bijna een kwart van de niet-westers allochtone vrouwen van 25–34 jaar ontving eind 2001 een uitkering. Van de even oude autochtone vrouwen betrof het daarentegen slechts 9 procent. Ook in de middelbare leeftijdsgroepen is het verschil groot. Van de niet-westers allochtone vrouwen van 35–44 jaar had 30 procent een uitkering, tegen 11 procent van de autochtone vrouwen. In de leeftijdsklasse van 45–54 jaar was dit respectievelijk 38 en 15 procent.

2. Personen met een uitkering naar leeftijd, eind 2001

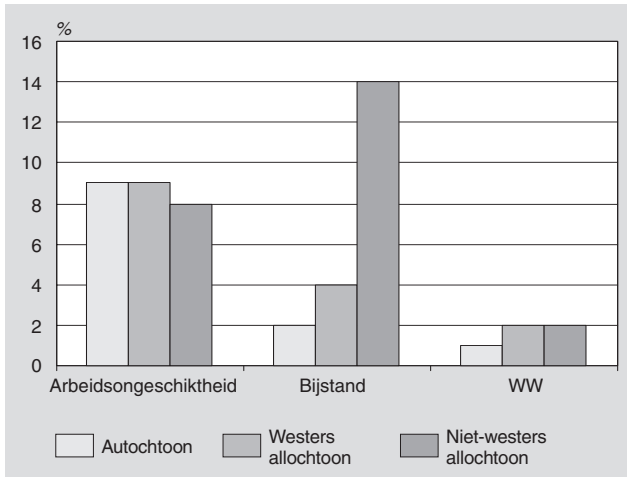

Vooraf veel niet-westerse allochtonen in de bijstand

Vooraf niet-westerse allochtonen doen vaak een beroep op de bijstand. Van hen had 14 procent eind 2001 een bijstandsuitkering (grafiek 3). Van de autochtonen had slechts 2 procent zo'n uitkering. Onder de autochtonen is er bovendien slechts een relatief klein verschil in bijstandsafhankelijkheid tussen jongeren en ouderen. Van de jongere autochtonen (15-24 jaar) heeft 1 procent een bijstandsuitkering; onder de ouderen (55-64 jaar) is dit aandeel 3 procent (grafiek 4).

De niet-westerse allochtonen laten in dit opzicht een geheel ander beeld zien. Van de jonge niet-westerse allochtonen had 5 procent een bijstandsuitkering, terwijl van de ouderen bijna 27 procent in de bijstand zat. Met 44 procent was vooral het percentage oudere Marokkaanse vrouwen met een bijstandsuitkering hoog. Van de Antilliaanse en Arubaanse vrouwen van 55-64 jaar ontving 39 procent bijstand.

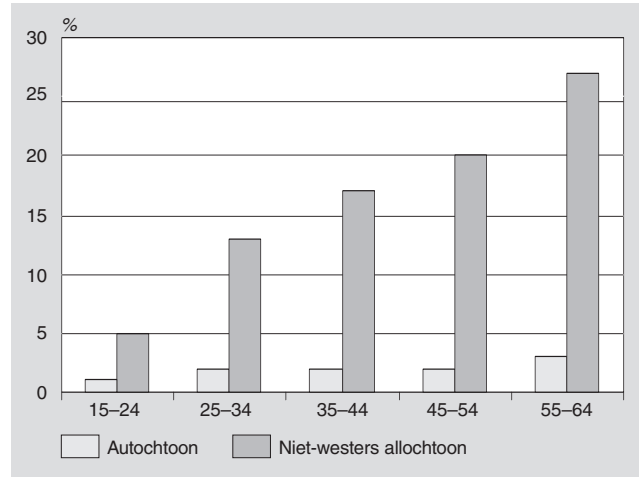
3. Personen van 15-64 jaar met een uitkering naar soort uitkering, eind 2001

Oudere Turkse en Marokkaanse mannen vaker arbeidsongeschikt

Autochtonen maken naar verhouding iets vaker gebruik van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen dan niet-westerse allochtonen (zie grafiek 3). Van de autochtonen was 9 procent geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt, tegen 8 procent van de niet-westerse allochtonen. Wordt echter rekening gehouden met de verschillen in bevolkingsopbouw, dan zou 11 procent van de niet-westerse allochtonen eind 2001 een dergelijke uitkering hebben ontvangen, een hoger percentage dus dan onder autochtonen.

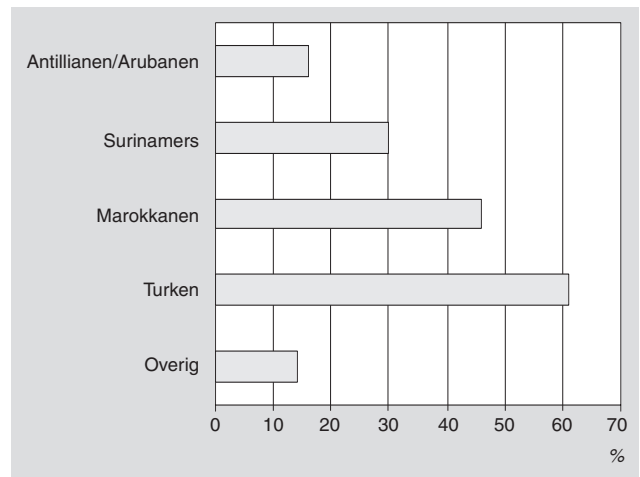
4. Personen in de bijstand naar leeftijd, eind 2001

Voor beide groepen geldt dat ouderen naar verhouding vaker gebruik maken van de arbeidsongeschiktheidsregelingen dan jongeren. Het aandeel oudere Turken en Marokkanen ligt echter aanzienlijk boven het gemiddelde. Dit geldt vooral voor de mannen. Van de Turkse mannen van 55-64 jaar ontving 61 procent eind 2001 een arbeidsongeschiktheidsuitkering, van de Marokkaanse mannen 46 procent (grafiek 5). Hun relatief lage opleidingsniveau verklaart voor een groot deel dit verschil met de autochtonen.

Beide groepen verschillen niet sterk wat betreft het ontvangen van werkloosheidsuitkeringen. Van de autochtonen ontving 1 procent eind 2001 een WW-uitkering. Van de niet-westerse allochtonen betrof het 2 procent.

5. Niet-westerse allochtone mannen van 55-64 jaar met een arbeidsongeschiktheidsuitkering, eind 2001

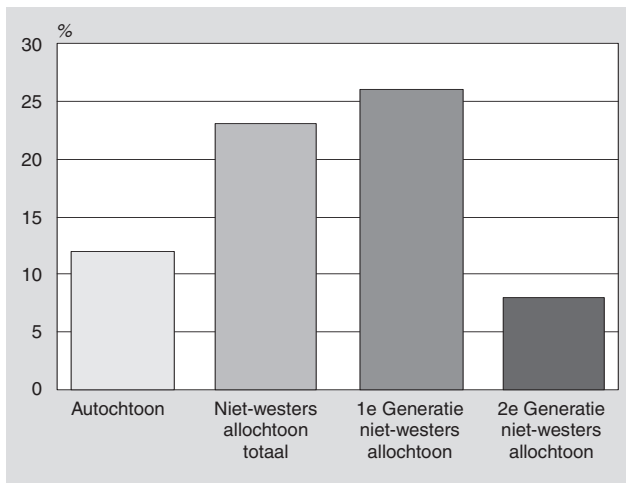
Minder uitkeringsontvangers onder de tweede generatie

Onder de eerste generatie niet-westerse allochtonen is het aandeel uitkeringsontvangers (alle drie soorten tezamen) hoger dan onder de tweede generatie. Van de eerste generatie niet-westerse allochtonen was eind 2001 26 procent afhankelijk van een uitkering (grafiek 6). Van de tweede generatie was dit aandeel met 8 procent aanzienlijk lager, waarbij het feit dat de tweede generatie veel jonger is een belangrijke rol speelt: 93 procent van de tweede generatie niet-westerse allochtonen was jonger dan 35 jaar, tegen maar 47 procent van de eerste generatie.

Als beide generaties dezelfde leeftijds- en geslachtsopbouw zouden hebben als de totale bevolking van 15 tot en met 64 jaar, dan liepen deze aandelen wat minder sterk uiteen. Van de tweede generatie niet-westerse allochtonen had in dat geval 16 procent een

uitkering, tegen 30 procent van de eerste generatie. De tweede generatie zou dan een iets hoger aandeel uitkeringsontvangers hebben dan de autochtone bevolkingscomponent.

6. Personen van 15-64 jaar met een uitkering naar herkomst-groepering, eind 2001

Recente ontwikkelingen

Het aantal uitkeringsontvangers is tussen eind 1999 en eind 2001 gedaald van 1,51 miljoen naar 1,47 miljoen. De daling vond in die periode plaats in de bijstand en de WW. Het aantal arbeidsongeschikte personen nam echter wel toe. Voor alle drie jaren geldt dat het percentage uitkeringsontvangers onder niet-westerse allochtonen bijna twee keer zo hoog is als onder autochtonen (*grafiek 7*).

7. Personen van 15-64 jaar met een uitkering naar herkomst-groepering, 1999-2001

